

A VÖLGY FELETT LEBEGŐ LÁNY

SZEREPLŐK

AZ IDEGEN A VÁNDOR A LÁNY LÉGGÖMBÁRUS MÁRIA MAGDOLNA FÉRFI NŐ PINCÉR	ELSŐ RÉSZEG MÁSODIK RÉSZEG HARMADIK RÉSZEG ELSŐ KIRAKATBABA MÁSODIK KIRAKATBABA HARMADIK KIRAKATBABA NEGYEDIK KIRAKATBABA
---	---

valamint a Léggömbárus kutyája, a két Fehérköpenyes, a Madarak, a Völgy állatai és az árnyjáték szereplői.

(A színpadtér három részre van osztva. Az alsó, középső és felső színpadot néhány lépcsőfok választja el egymástól.)

ELSŐ RÉSZ - A VÁNDOR

1. jelenet

SZÍN: ALSÓ SZÍNPAD

Novemberi szürkület egy kisváros határában. A háttérben dombok. Köd. Elöl, baloldalt a városba vezető úton várakozik a Léggömbárus háromkerekű rokkantszékeben. Ülése karfáján léggömbök lengenek: kékek és pirosak. Előtte a sárban kövér kutya hever, hosszú pórázra kötve. A Léggömbárus ötven év körüli alacsony, vézna emberke, kopott fekete öltönyben. Nyakán, többször körültekerve, vastag bordó sál. Nyomorék lábai rikító, kockás plédekbe bugyolálva. Félig a nézőtér felé fordul, így jól látjuk hátrafésült, ritkás fekete haját, felső ajkain a keskeny, kétfelől az orrlyukaiba futó bajuszkát. A léggömbjeihez beszél, kezében hosszú kést forgatva.

LÉGGÖMBÁRUS.

Most csodálkoztok, ugye, piszkos,
alávaló kölykök, hogy a
markomban vagytok? Taknyosak, szarosak, ágyba hugyozók,
innen nem szabadultok többé. Zsebemben a kulcs –
halljátok, hogy csörög? Akárcsak az a konzerv-
doboz, amit te, fiacskám, hozzád beszélek,
a macskátok farkára kötöttél. Hogy te nem, sohasem?
Akkor ki, talán én? És nem te szoktál
szalmaszálat dugni a varangyok seggébe, hogy
felfújd őket, és szétpukkantsd? Nem? És a
levesbe esett legyeket se szoktad
kihalászni, hogy kitepdesd a lábaikat? Ó, hát
persze hogy nem! De most itt vagytok végre valamennyien!
Te is, te copfos béka, te pulykatozás, te, aki tegnap
a nyelved öltötted rám. Hogy csak a
fagylaltod nyaltad? Persze, jó anyád
azért legyintett szájon, játszva, hogy haragszik;
még elnézést is kért az „úrtól”, aztán
a hátam mögött összenevettetek. Ismerem
az ilyen szülőket! De várj csak,
kislányom, várj csak! Most majd én veszem
kezembe a nevelésed. Bezárlak
ide a fáskamrába, a többiek közé, legalább
nem leszel egyedül. Három napig
nem kaptok egy falat kenyeret és egyetlen
korty vizet sem. Még majd örültök is,
amikor visszajövök. De nagyot
csalódtok! Először téged intézlek el,
kislányom. Levágom a copfjaidat, ám
ne hidd, hogy ennyivel megúszod. Mindjárt
hozom a harapófogót, s kitepem
a nyelvedet. Aztán fogom a baltát,
s levágdosom az ujjacskáid, legalább
nem fogsz többet a bugyidban kotorászni. Utána
te következel, te, ott a sarokban,
kisfiam, te, aki a múlt

szerdán megdobtad a kutyámat, és
elszaladtál. Most próbálj elszaladni!
Ismerlek én téged is nagyon jól. Te szoktál
a lépcső alatt álldogálni, hogy beless
a lányok szoknyája alá, s kikiabáld,
milyen színű bugyi van rajtuk. Romlott kis csirkefogó!
Hogy nem te voltál, hanem a barátod?
Hogy ketten voltatok? No, nem baj,
majd rá is sor kerül, ne félj, nem
marad ki senki. Mit is csináljak veled?
Várjunk csak! Megvan! Most azonnal megeszed
a kutyám szarát, mert hogyha nem, ezt a
nagy kést forgatom meg benned. Mi az, finnyás vagy?
Nem akarod? Neem? Azt hiszed, ellentmondhatsz
nekem? No jó, te akartad. Akkor hát most csinállok
- de külön a te számodra, hogy tanulj is valamit - egy szabályos
harakirit. Tudod, hogy kik voltak a szamurájok?
Nem? Hát akkor figyelj! Először egy
vágás, húzd csak fel az inged, a hasfalon...

*A Léggömbáros beleszúr az egyik léggömbbe. A durranásra felugrik a kutya, de
rögtön vissza is heveredik, és unottan végigterül a földön - megszokhatta már az
efféléket. Fészkelődés közben azonban felfigyel valamire, és szemét a városba
vezető útra szegezve, nyüszíteni kezd. A Léggömbáros színházi látcsövet vesz elő,
és a szeméhez emeli. Aztán halkán, erélyesen rászól a kutyára.*

Indulás! Gyorsan!

*Megfordulnak, és balra elhagyják a színpadot. Jobbról belép a Vándor. Fejét
lehorgasztva, fáradtan lépked. Nagyon lassan halad át a színen, közben - mintha
az éjszakát hozná magával - teljesen besötétedik. Inkább sejtjük, mint látjuk, hogy
egy harmincéves férfi megy át előttünk.*

2. jelenet

SZÍN: A KÖZÉPSŐ SZÍNPAD ÉS A FELSŐ SZÍNPADRA VEZETŐ LÉPCSŐ

*A kisváros főtere. A lámpák gyenge fénye alig tud áttörni a sűrű ködön. Középen -
a felső színpadon - áll a templom, de most csak a körvonalai sejlenek. A kapujához*

vezető lépcsősor legalsó fokán ül egy öregasszony fekete kendőben, fekete öregasszonyruhában. Kezében barna rózsafüzér. Hangtalanul imádkozik. Ő Mária Magdolna. A Vándor balról lép be, és odamegy az öregasszonyhoz.

VÁNDOR.

Magdolna, megismersz?

MÁRIA MAGDOLNA *fölnéz rá, és sokáig, gyanakvóan méregeti.* A Mester küldött?

VÁNDOR.

Itt születtem, ebben a városban. Naponta láttalak téged iskolába menet és később is, ha erre jártam. Tíz éve hagytam el a várost, s te most is ugyanazon a lépcsőfokon ülsz, mint akkor.

MÁRIA MAGDOLNA

Tíz esztendő vagy egy pillanat, nekem egyik se mond semmit. Én kétezer éves vagyok.

VÁNDOR.

Sok furcsaságot beszéltek rólad.

Hogy a város szélén laksz egy disznóólban, és egy kutyával hálsz.

Hogy vért hordasz neki a vágóhídról, és magad is azt iszod.

Azt is mondták, hogy a háborúban megerősszakoltak az idegen katonák, akkor bolondultál meg.

Meg még azt is, hogy a vőlegényed várod vissza a háborúból, és harminc éven át mindennap kimentél eléje a vonathoz.

Egy napon aztán elfogyott az erőd, és le kellett itt ülnöd.

Azóta nem mozdulsz innen.

MÁRIA MAGDOLNA *hirtelen megélénkülve.*

Én kétezer éve várok ezen a helyen.

Mária Magdolna vagyok.

Ott voltam az én Uram keresztre feszítésénél, és harmadnapon találkoztam vele.

Nekem, nekem jelent meg egyedül – az evangélisták hazudnak.

És egy napon hullani fog a hó, és ebben a templomban nagy fényesség támad.

És nagy csikordulással kinyílnak majd a kapui, és az én Jézusom ottan fog állni a küszöbön, és mondja nékem:

„Eljöttem hozzád, Mária, mosd meg az én lábaimat, mert megfáradtak a bolyongásokban, és szárogasd meg őket a hajaddal, mert Te vagy az én menyasszonyom, akit elhagytam kétezer évre, hogy most újabb ezer esztendőkre az én Atyám trónusa elé vezessem.”

VÁNDOR.

Nézz csak föl, Magdolna! Esik a hó.

Az öregasszony fölkapja a tekintetét: az égből nagy pelyhekben szállingózik a hó. Fekete kendőjére, rongyaira telepednek a pelyhek, mint a teremtés második napján az égbolt fekete ürességére a csillagok. Az öregasszony feláll, és a templom felé fordul. Sokáig áll mozdulatlanul, a várakozásba meredve, de nem történik semmi, csak a hó hull egyre sűrűbben. A Vándor ezalatt észrevétlenül kimegy. Éppen abban a pillanatban lép ki a színpadról, amikor az öregasszony reményvesztetten visszafordul, és őt keresi a tekintetével.

MÁRIA MAGDOLNA kiáltva.

Ki vagy te?

Nem kap választ. Visszaül a lépcsőre, és imádkozni kezd.

Kétezer esztendeje várok reád, Uram.

Hajamat ha kibontanám, immár a pokol fenekéig érne.

Ó, jaj, ha egyszer, mint harangkötelet, megrángatja a Sátán!

Oly kínok zendülnek meg bennem, hangom kiveri

a holtakat a földből, az elrejtett ezüstpénz

sírából, mint csillagköd, szétfröccsen az Űrbe.

Fekete szoknyás harangodat, Uram, inkább repessz meg!

Mert megreped a föld szíve, ha én megkondulok.

De nem hallgatsz reám, elfordult éntőlem a Te

orcád, mint írásos felére perdült pénzdarab,

és vésete kibetűzhetetlen – akár a telihold

a hajnal párájában, csak homálylik...

Templomod küszöbén várok reád, Uram, és kétezer

esztendőm virradatain öt sebed pírja átszivárog.

Minden fény kialszik. Függyöny a középső színpadra.

3. jelenet

SZÍN: KÖZÉPSŐ SZÍNPAD (VENDÉGLŐ),

ALSÓ SZÍNPAD (UTCA)

Vendéglő. Három asztal van a színen. Az egyiknél három félig részeg férfi

énekelget. A másíknál házaspár vacsorázik: kapcsolatukból árad a sivárság és unalom. Erre a két asztalra a jelenet kezdetekor mintha üvegbura borulna – a Léggömbárus megjelenéséig sem a részegek énekét, sem a házaspár evőeszköz-csörgetését, félszavait nem halljuk. Az Idegen a középső asztalnál ül, előtte a vacsora maradéka és üvegben vörös bor. Az Idegen húszéves, de inkább kamasz még, mint fiatal férfi: ujjáival idegesen dobol az asztalon, úgy viselkedik, mintha várna valakit. De valójában nem vár senkit, csak még nem vett bátorságot, hogy a fizetőt hívja. Belép a Vándor, és pillanatnyi habozás után elindul feléje.

VÁNDOR.

Ideülhetek? Vagy vár valakit?

IDEGEN.

Nem... Tessék!

VÁNDOR.

Köszönöm.

PINCÉR *elősiet.*

Mit parancsol?

VÁNDOR.

Vacsorát és bort.

PINCÉR.

Csak pörköltünk van és vörös borunk. Hozhatom?

A Vándor kérdően néz az Idegenre. Az Idegen bólint, és hirtelen rokonszenv ébred benne az ismeretlen férfi iránt.

VÁNDOR.

Igen.

Most néhány percre egyikük sem szólal meg. A Pincér kihozza az ételt és a bort; a Vándor mohón eszik. Az Idegen igyekszik félrefordítani a tekintetét, félszeg dobolása észrevehetően fokozódik. Szeretne elmenni, de úgy érzi, udvariatlanság lenne azonnal elhagyni az asztalt, amikor más is helyet foglalt mellette – még tüntetésnek fogná fel a távozását. Ugyanakkor szeretne is szóba elegyedni az ismeretlennel, de nem jut eszébe semmi, amivel a társalgást kezdhethné. Már éppen rászánja magát, hogy mégis megszólal, de ekkor az utcán, a vendéglő ablakai előtt két fehér köpenyes férfi nyikorgó kiskocsit húz, s erre mindketten felfigyelnek. A kiskocsin egymásra dobálva ütött-kopott kirakatbabák hevernek, egyikük karja a földet söpri. A Vándor befejezi az étkezést, kitölt magának egy

pohár bort, az előbbi mohósággal iszik belőle, aztán – mintha csak most látná meg az Idegent – feléje emeli a poharát.

VÁNDOR.

Egészségedre, testvér! Jó ez a bor, tíz éve nem ittam ilyen.

IDEGEN.

Maga... nem idevalósi?

VÁNDOR *elmosolyodik, most ő is váratlan rokonszenvet érez asztalszomszédja iránt.*

Szervusz, testvér! Vándor vagyok. Valaha volt más nevem is, de már lekopott rólam.

IDEGEN.

Szervusz... egészségedre. Idegen. Én adtam magamnak ezt a nevet.

Koccintanak, isznak.

VÁNDOR.

Tíz éve nem jártam a szülővárosomban. Tíz éve, és már senki sem él itt azok közül, akiket szerettem. Csak Mária Magdolna ül még mindig a templomlépcsőn...

Az Idegen közben már kifelé bámul: az utcán végiggördül a Léggömbáros. Ahogy elhalad a teremben ülők előtt, egy pillanatra mindegyik összerándul, bár a Vándor és az Idegen kivételével egyikük sem fordít figyelmet a nyomorékra.

Ki ez a szerencsétlen?

IDEGEN.

Néhány éve bukkant fel a városban. Különös dolgokat beszélnek róla. Minden reggel előbújik valahonnan – hogy hol lakik, nem tudja senki –, és mindig pontosan huszonnégy léggömböt hoz magával: tizenkét pirosat és tizenkét kéket. Azt mondják, hogy aki kék léggömböt vásárol, azt valamilyen szerencsétlenség éri. Ezért mindenki pirosat akar venni, de amikor odamegy a Léggömbároshoz, és az a szemébe néz, akarata ellenére kéket kér. Pirosat még soha senki. Estére mégis valamennyi léggömb elfogy, holott...

VÁNDOR.

És történnek szerencsétlenségek?

IDEGEN.

Egy kislány egyik napról a másikra megbénult, csecsemőket forráz le az anyjuk, sok gyerek éjszaka felsír, a testük reggelre tele van ismeretlen eredetű sebekkel.

De lábukat törik az iskola folyosóján is, kirepülnek a játszótéri hintából... és azt mondják, hogy előző nap mindegyik léggömböt kapott a szüleitől. Persze én nem hiszem, hogy a léggömböknek ehhez bármi...

Nem tudja befejezni a mondatot, mert a szomszéd asztalnál felugrik a Nő, és rikácsolni kezd. Végtelenül közönséges jelenet kezdődik, amely valahogyan mégis elő volt készítve a házaspár unottan illedelmes gesztusaiban. Ugyanakkor – mintha leemelték volna a burát – felhangzik a részegek gajdolása is.

NŐ.

Milyen alak vagy te? Gyáva, tutyimutyi. Mit tettél te eddig értem? Én, aki a fiatalságomat, a szépségemet...

FÉRFI.

Drágám, ülj le, ne csinálj botrányt! Mindenki idenéz.

A Nő leül, remegve a visszafojtott indulattól. A Férfi, akit teljesen váratlanul ért ez a kirohanás, megfogja a karját, próbálja csitítani, de a Nő ellöki a kezét, a kézításkájába nyúl, kozmetikai szereket vesz elő, és idegesen kapkodva szépítkezni kezd. Jelentéktelen arcát ezzel még jobban elcsúfítja.

IDEGEN.

Igyuk meg a borunkat, és menjünk innen. Van szállásod?

VÁNDOR.

Nincs.

IDEGEN.

Nálam megalhatsz. Egészségedre!

VÁNDOR.

Köszönöm, testvér. Egészségedre!

Ő emeli először szájához a poharat, de amint belekortyol, rémülten köpi ki a bort.

Ebben a pohárban vér van.

IDEGEN.

De hiszen már ittunk belőle.

Megkóstolja ő is.

Az enyémben is. Menjünk innen! Gyorsan!

Pénzt dobnak az asztalra, és elsietnek. Alig léptek ki az ajtón, amikor a Nő ismét

felugrik.

NŐ.

Igenis, nem szeretsz, sohasem szerettedl.

FÉRFI *kényszeredetten.*

Dehogynem, drágám, nyugodj meg végre! Pincér, fizetek!

NŐ *körülnéz a teremben.*

Ha szeretsz, akkor most odamész ahhoz az asztalhoz, ahol az a három részeg ember ül, és rájuk parancsolsz, hogy ne óbégassanak, mert szétpattan a fejem az üvöltözésüktől.

FÉRFI.

De drágám... .

NŐ.

Ne mondd nekem többé, hogy drágám!

A Férfi feláll, majd visszaül, de a részegek már felfigyeltek a Nő rikácsolására, és gúnyosan vigyorogva néznek feléjük. A Férfi halottsápadtan feláll, és odamegy hozzájuk.

FÉRFI.

Uraim...

A részegek röhögnek.

Uraim...

ELSŐ RÉSZEG.

Mi baj, kisfiam, anyucira rájött az ötperc?

FÉRFI.

Hogy beszél maga az én feleségemről? Maga... maga faragatlan alak.

MÁSODIK RÉSZEG.

Sértegeted a barátomat?

HARMADIK RÉSZEG.

Húzz be neki egyet, hogy a taknyán csússzon hazáig.

FÉRFI *nagyon fél.*

Kérem, én csak meg akartam kérni önöket, hogy ne zajongjanak, mert a feleségemnek fáj a feje. És itt tilos énekelni, ki is van írva.

ELSŐ RÉSZEG.

Pincér!

PINCÉR *feltűnően gyorsan jön az asztalhoz.*

Igenis, kérem. Mit parancsol?

ELSŐ RÉSZEG.

Ez az úr itt azt állítja, hogy mi zajongtunk.

Kést vesz elő az egyik asztalkendő alól, ugyanolyant, mint amilyent a Léggömbáros kezében láttunk.

Hát zajongtunk mi, kérem tisztelettel?

PINCÉR.

Nem kérem, az úr téved, az urak csendben iszogattak, de ha az úrnak netán valamilyen kifogása volna, szíveskedjék bevezetni a panaszkönyvbe!

FÉRFI *megpróbál visszavonulni.*

Igen, kérem a panaszkönyvet.

NŐ.

Így védesz te meg engem? Ha nem adsz azonnal egy pofont annak a pimasz alaknak, én rögtön...

A Férfi bocsánatkérően a részegekre néz, és enyhén meglegyinti az Első Részeg arcát. Az Első Részeg felkapja a kést, és a Férfi mellébe dőfi. A Férfi összeesik. A Nő sikoltozva rohan oda, és a holttestre veti magát.

NŐ.

Megölték! Megölték! Gyilkosok!

A részegek kijózanodva állnak. Minden fény kialszik. A középső színpadra függöny ereszkedik.

4. jelenet

SZÍN: KÖZÉPSŐ SZÍNPAD (AZ IDEGEN SZOBÁJA),
A FELSŐ SZÍNPAD FÜGGÖNYE (AZ ÁRNYJÁTÉK SZÍNTERE)

Az Idegen szobája. Baloldalt, pokróccal letakart, ócska díványon ül az Idegen. Középen, a zöld eternites konyhaasztalon könyvek, kenyérdarabok és a zsírpapírból félig kibontott parizer. Minderre a rendetlenségre egy szál gyertya vet homályos világot. Jobboldalt, magas fejtámlájú, régi karosszékben ül a Vándor, a nézőtérrel szemben. A felső színpad fehér függönye, amelyen a Vándor elbeszélése megelevenedik, valójában széles manzárdablak, melyen át a Kálvária-

dombot látnánk, tetején a három csonka kőkeresztrel, ha nem lenne éjszaka.

VÁNDOR.

Tíz év után... s mi hozott ide vissza,
nem tudom, Idegen.

A vattacukor-felhők a gyerekkor
egén, melyektől émelyítő lett az ünnep?

A vendéglő, ablakain ma is
a piszkos fehér függönyökkel, melyeken úgy üt át
a rózsaszínű fény mint zsírpapíron a hús leve?
Ezek a dombok, e szőlőkarókkal átütöttek,
Szent Sebestyénként agyonnyilazottak az alkonyatban?

Emlékezem telekre, amikor
az utcákon végig disznósivalkodás... csorgott a véres
lé a kapuk alól, átvöröslött az árkok
iszapja, mintha a város érrendszerét
láthattam volna kitakarva – jártam borzadállyal,
kisfiúként, könyvekkel a hónom alatt,
félve kutyáktól, az utcabeli gyerekektől,
zongoraórákról szökve, rettegve egy elvesztett tízforintos miatt,
amivel a boltba küldtek, és otthonról visszakergettek: keresd meg!
s én sírva túrtam föl a havat lépésről lépésre, hasztalan...

Tíz év a várótermek füstjében, alvások elgémberedett
bokrok alatt és ébredések idegen
ágyakban a konyhából áradó rántottaszagra,
hazug búcsúszavak az éjszaka
átveritékezett hálóingekbe nyomva arcomat...

Szétázott képeslapok: városok a hajnal párájában, távolodva...

És vonatok, vonatok, záporok szívverése a piszkos
ablakon, mintha egy tiszta, fiatal lány
futna utánam a téltől még felmárt mezőkön,
sírva, csattogó szandálban, ázottan csapdosó
hajjal...

[illegible]

akárhol
szálltam le, csak a várótermek füstje, az olajos padlón
szétdobált csikkek, söröskupakok,
pattogatott kukorica – a Tejút meggyalázott
térképe fogadott...

De nem erről akartam beszélni neked, Idegen.

*Az asztalon álló gyertya ellobban, ugyanakkor a felső színpad függönye hátulról
megvilágosul. Megkezdődik az árnyjáték. Az Idegen a látvány felé fordul;
érezhető, hogy mindez az ő képzeletében elevenedik meg.*

Már nem emlékszem, vándorlásaim
melyik esztendejében, s arra sem,
hol történt meg, hogy az útról letérve
egy nagy sötétlő erdőbe jutottam.

Bolyongtam benne hetekig, élelmem is
elfogyott, ettem hát bogyókat:
kiszáradt bolygókat a bokrok
nyomorult csillagrendszeréből, mintha volnék
Isten, ki éhét világokkal csillapítja.
S csak mentem, mentem, nappal-éjszaka,
az éjszakai ég: ezerköves
óra alatt, melyről a hold fedőlapja lepattant,
mentem csillagcsikorgásban, míg Isten láthatatlanul
motozott a rugók, tengelyek közt, s én rettegettem, hogy egyszer
elrontja végleg, megáll az idő, és
árnyam mutatója éjfélre dermed.

Egy éjjelen már nem bírtam tovább,
helyet kerestem, hol ledőlhetek,
s leltem forrásra, mely úgy lüktetett,
mintha a föld pulzusa volna – elhevertem,
s aludtam máris ájulatban, ám
egy óra múltán megrendült a föld,
és mint katonahulláról letépett
ing, megreccsent kettéhasadva

a rengeteg zöld csendje, állatok
riadtak föl, s futottak szét jajongva,
de menedék sehol, – madárfészkek repültek,
mint lefokozott tábornok vállrózsái, – a fák,
mintha a csillagok sortüzétől találtan,
ledőltek döngve, – árkok, szakadékok
hasadtak mindenütt, az alvadt
vérrel átitatott avar kötését
elszaggatva, hogy lett minden merő seb...

És álltam én e rettenetben árván,
árvábban, mint az állatok, a fák,
menekvésre se gondoltam – hová is
futhattam volna? Álltam hát, amíg
egy faág tarkón nem suhintott,
s én eszméletlenül a földre estem...

Dél volt, mikor magamhoz tértem, és vad szomjam oltani a forrás fölé hajoltam, – nem volt benne víz, kő és föld tömte el, s a csermely rég elfutott a semmibe... csak itt-ott sötétlett még a sár, hát számba tömtem, s lenyeltem undorodva, majd az égető forróságban, az erdő roncsai között elindultam a kiürült mederben, remélvén, hogy arrébb vizet találok...

Eleinte könnyen
haladtam, lassan mélyült a meder,
visszakapaszkodhattam volna bárhol,
de itt lent hűvös volt, s a lágy
iszapból halakat téptem ki, - élve,
nyersen faltam fel őket, nem maradt
bennem már se undor, se szájalom...
S csak mentem, mentem, botladozva a

köveken, és ahogy kiszélesült,
mélyült a meder, a halott folyó
meredek partjai között immár fogolyként
vánszorogtam a kijelölt úton,
melyről nem tudhattam, hová vezet...

Megbűzhödött itt minden, az iszapban
férgék tanyáztak, megmászta a testem,
a vérem szívta, és ha jóllakottan
lehullott rólam egy, a többi nyomban
rátámadt s megzabálta...

Később,
hogy értem örök éjszakába, kígyók
tekeregtek a lábaim előtt,
meredtek rám piros szemekkel, és csak az
mentett meg, hogy gennyedző sebeimmel
undort keltettem bennük is...

kértém akkor, hogy öljön meg, a poklot:
 égessen lelkem gyökeréig inkább,
 mintsem hogy elevenen megrohadjak,
 kövekkel őrlött csont sorsára vágytam,
 hogy lennék csont-mezőnek csont-dere,
 véremnek, hogy a Sátán poharában
 örvénylenék, s hogy szívemnek piros
 gombolyagát lökdössék ördögi
 angóramacskák festményen, a Sátán
 hálósobájának falán, de nem volt
 könyörület sem égben, sem pokolban...

S hogy néztem éjjel a csillagokat:
csillogtak üvegcserepekként
kőkerítésén a paradicsomnak,
elvértett rajtuk a jajszó, ima...

S egyszer csak feltárult a Völgy,
kiléptem és megálltam tántorogva
a fényben, és hogy léptem volna beljebb,

felbuktatott a füvek illata.

Három napig hevertem mozdulatlan,
három nap, három éjjel mosdatott
a harmat, míg iszonyú sebeim
leváltak rólam, s elrongyolt ruhám is,
hol elhasadt, mintha seb volna, összeforrt...
Három nap, három éjjel szomjazó
ajkamhoz önként hűvös ér kanyargott,
s mikor felébredtem, halomban
állt előttem bogyó, gyümölcs, miket
a szél hordott oda...

 S ahogy magamhoz
tértem, megláttam a Lányt a Völgy felett.

A levegőben lebegett, de nem mint
a szárnyaival verdeső madár,
hanem mint nap, hold és a csillagok,
úszva, mint víz színén papírhajó,
szellőörvényben megfordulva lágyan.
Elindultam feléje, s már elérem,
karom kinyújtva megszólítani
készültem, amikor reám kiáltott:
„Ne érints!” – és ellebegett. Madárhad
rebbent a fákról, körülfogta, és
pörgött körötte, virágillatú
szellőt kavarva...

 S én a földre esve

Napokig követtem, hiába
reménykedve, hogy megszólíthatom,
de nem jutottam közelebb soha,
szavai, mint az alvó jegyesek
közé fektetett kard, megállítottak...
De hát hogy is képzeltem, ostoba,
mosolyát díszsebkendőül kitűzve
sétálhatok majd Európa terein?
Elhozni őt ide, hol kirakatok a

tekintetét, mint aprópénzt besöprik?
Kísértem hát lemondva, boldogabbnak
hívén őt minden földi asszonyoknál, –
kutattam mégis titkát, hogy lebeghet
ott fönn, mindentől, ami földi,
távol...

 S a Völgyben mindenütt
vértócsákat találtam, alvadatlan
pirosan állt bennük a vér, lehullt levél,
por nem szennyezte be...

És láttam egy
napon,
ahogy röptében ág karcolta meg,
de nem csordult ki vér a sebből – ekkor
értettem meg, hogy ember ő is, és e
völgyben, amely a vérét elragadta,
fogoly...

S én felláztam sorsa ellen,
 késsel támadtam a mezőnek, ágakat
 tördeltem, kövekkel dobáltam
 a patakot, követelve, hogy adják
 vissza a Lányt.

De nem a fű, a fák
jajdultak – ő sikoltozott fönn
a semmiben, a Völgy belőle fájt...
Eldobtam hát a késemet, megértve,
hogymég nem tehetek semmit...

Még egy éjszakát
töltöttem a Völgyben, az égre
bámulva álmatlanul, s láttam újra:
a csillagok csak üvegcserepek
egy kerítésen, melyen át soha
nem juthat ember szava Isten
színe elé...

 Másnap hajnalban útra
keltem megint, s még évekig bolyongtam,
míg egy napon elhatároztam - visszatérek

még egyszer szülővárosomba.

Az árnyjáték véget ért, a felső színpad függönye elsötétül. Az Idegen visszafordítja a tekintetét, észreveszi a kialudt gyertyát. Feláll, meggyújtja.

IDEGEN.

És most... most itt maradsz?

VÁNDOR.

Nem, holnap továbbmegyek...

És énutánam elindulsz te is.

IDEGEN *kis szünet után.*

Igen.

Függöny a középső színpadra.

5. jelenet

SZÍN: ALSÓ SZÍNPAD

A város határában, másnap reggel. Lassan világosodik. A dombok havasan derengenek, nemsokára felkél a nap. Hideg van, a Léggömbáros vacogva húzza össze magát a rokkantkocsiban. Most a színpad jobb oldalán helyezkedik el, mintegy eltorlaszolva a városból kivezető utat. Balról belép a Vándor. Nyugodt, egyenletes léptekkel halad. A Léggömbárosnál megtorpan, ki akarja kerülni, de a kutya fenyegetően morogva eléje kúszik, nem engedi tovább.

LÉGGÖMBÁRUS.

Parancsol egy léggömböt?

VÁNDOR.

Köszönöm, nem kérek.

LÉGGÖMBÁRUS.

Talán egy kéket uraságodnak?

Farkasszemet néz a Vándorral, aki nyugodtan, mosolyogva válaszol.

VÁNDOR.

Egy pirosat.

LÉGGÖMBÁRUS *szemében félelem villan, hirtelen készségessé válik.*

Igenis, egy pirosat.

Előveszi kését, levág egy piros léggömböt a zsinegjéről, és átnyújtja. A Vándor hátrébb lép, és felengedi a léggömböt a levegőbe.

GYERMEKHANG MESSZIRŐL.

Anyuka, nézd, tudok járni! Anyuka, nézz ide, megint tudok járni! Anyuka...

VÁNDOR.

A többit is megveszem.

LÉGGÖMBÁRUS.

Azok nem eladók.

VÁNDOR.

Kérem.

LÉGGÖMBÁRUS.

Nem.

Beleszúr az egyik léggömbbe. A Vándor feljajdul, az egyik tenyerén vérző, szúrt seb jelenik meg. Ha nem is látjuk a sebet, a keze rándulásából megértjük, mi történik.

Nem. Neem. NEEM!

Egymás után dőfi ki a léggömböket. A Vándor minden döfésre összerándul, arcát és ruháját vér áztatja, térdre esik. A Léggömbáros kutya a torkának ugrik, és földre dönti. A Léggömbáros csak akkor hagyja abba a dühöngést, amikor már valamennyi léggömb kipukkadt. Tébolyodottan néz körül.

Ki engedte ki a gyerekeket? Az előbb még mind itt volt. Ki nyitotta ki az ajtót?

A kutya felmordul. Csak erre ocsúdik. Lehajol a Vándorhoz, majd letekerí nyakáról a sálat. Összecsomózza a Vándor csuklóin, a másik végét a széke karfájához köti. Aztán rászól a kutyára.

Gyerünk innen! Gyorsan!

Kivonszolja a színről a Vándort. Függyöny.

MÁSODIK RÉSZ - AZ IDEGEN

1. jelenet

SZÍN: ALSÓ SZÍNPAD

Februári alkonyat egy folyóparti kiserdőben. Az égen hófelhők vonulnak, a lebukó nap sugarai időnként áttörnek rajtuk, és ilyenkor kísérteties, sárgás fény árasztja el a sötét törzsű fákat. Süvít a szél – a jelenet végére fülsiketítővé erősödve. A földön rozsdás konzervdobozok, papírszemét, üvegcserepek. Bejön a két Fehérköpenyes, akiket az Első rész 3. jelenetében láttunk, a kiskocsiról leemelik a kirakatbabákat, és – érezhetően tréfának szánva – felállítják őket, ugyanolyan mesterkélt pózokba merevítve, ahogyan a kirakatban állhattak. Aztán nevetgélve elmennek. A kirakatbabákat játszó színésznők tetőtől talpig inkább barna, mint testszínű mezbe vannak burkolva – felesleges erotikus képzeteket kelteniük, hiszen élettelen, nem nélküli lényeket alakítanak –, a fejükre is barna, harisnyaanyagból készült álarc van húzva, szorosan, hogy kopasznak látsszanak. A Kirakatbabák a jelenet alatt mozdulatlanul állnak, még a szájuk mozgása is észrevehetetlen.

ELSŐ KIRAKATBABA.

Fázom. Mikor öltöztetnek már fel?

MÁSODIK KIRAKATBABA.

Minket már nem öltöztetnek fel soha többé. Idehoztak, és itt hagytak, mert már nincs szükség ránk. Itt fogunk állni ebben a kiserdőben, hátunk mögött a folyóval, amelyen most jégtáblák koccannak össze, míg szét nem ázunk, el nem korhadunk. Vagy ha tavasszal megárad a folyó, magával hurcol bennünket. Hajó orra fogja széthasítani a koponyánkat, vagy lassú örvényekben forogva mállunk szét, s még az is jobb lesz, mintha egerek rágnának egy elfelejtett raktárban, ahol örökké sötétség van, és pókhálók lógnak az arcunkba.

HARMADIK KIRAKATBABA.

Én élni akarok. Élni.

Halkan sírdogál.

NEGYEDIK KIRAKATBABA.

Meséljek nektek a Völgy felett lebegő lányról?

MÁSODIK KIRAKATBABA.

Nem. Fogd be a szád, Kamilla! Unom már a meséidet. Nekünk most át kell gondolnunk a helyzetünket, nincs szükség a te ide nem illő, szirupos hazudozásaidra.

ELSŐ KIRAKATBABA.

Én akarom.

HARMADIK KIRAKATBABA.

Én élni akarok. Eddig mindig mozdulatlanul kellett állnom a kirakatokban, ízléstelen ruhákban, összevissza gombostűzve, és még vakarózni sem volt szabad. Most végre szabadok vagyunk, miért nem tudom mozgatni a tagjaimat? Miért? Hiszen nem látja senki.

Sír.

MÁSODIK KIRAKATBABA.

Ostoba vagy. Miket képzelsz magadról? Mind azok vagytok.

ELSŐ KIRAKATBABA.

De hát miért nem kellünk? Olyan jó volt a kivilágított kirakatban állni! Legjobban a selymeket szerettem. Meg a szőrmét. Volt egyszer egy hosszú estélyi ruhám sötétkék selyemből, ezüstsálakkal átszőve. És hermelin kucsmám meg boám rókaprémből. A bársonyt nem szerettem, ellágyította az alakomat. És azokat az ócska virágmintás kartonruhákat sem, amiket utoljára kényszerítettek rám abban a piszkos külvárosi áruházban, ahol három nap alatt amúgy is mindent elszürkített a por. Nem gondoltam volna, hogy egyszer még vágyakozni fogok oda. De ott legalább meleg volt. Most fázom, nagyon fázom... Miért nem kellek én senkinek?

MÁSODIK KIRAKATBABA.

Neked letört az orrod, Nóra. Fruzsínának behorpadt a feje. Kamilla arcáról lepattogzott a festék. Még én nézek ki a legjobban négyünk közül, de nekem hiányzik egy darab a koponyámból.

HARMADIK KIRAKATBABA.

Élni akarok!

Sír.

NEGYEDIK KIRAKATBABA.

Volt egyszer egy lány, szép, mint az Isten mosolya, és egy napon megérkezett a Völgybe.

ELSŐ KIRAKATBABA.

Miféle völgybe?

MÁSODIK KIRAKATBABA.

Ne hallgassatok rá! Mindenfélet összehord. Méltósággal kell viselnünk, amit a sors ránk mért.

NEGYEDIK KIRAKATBABA.

Meglátta arcát a patakban, és a patak is meglátta arcát őbenne.

Mosolygott, és a levélrések tükre volt a mosolya.

Lépett, és ágak inogtak lépteiben.

És látta a Völgy, hogy minden miccenése felmagasztosul a Lány mozdulataiban. Ezért megsebezte őt, a vérét vette, és maga fölé tette az égre; lebegjen ott örökkön-örökké, vér nélkül, súlytalan...

MÁSODIK KIRAKATBABA.

Ostobaságokat beszélsz, Kamilla. Akinek nincs vére, az olyan, mint mi vagyunk. Ahelyett hogy reálisan felmérnéd a helyzetedet, csak fecsegsz összevissza. Végy példát rólam! Én mindenre felkészültem, engem nem érhet meglepetés.

HARMADIK KIRAKATBABA.

Élni akarok. Élni. Járkálni az utcán és megnézni a kirakatokat. És férfiakkal beszélgetni, akik meghallgatnak, és nem dobálnak durván egyik sarokból a másikba, mint az eladók. Élni akarok!
Élni, élni, ÉLNI!

Hangosan sír.

MÁSODIK KIRAKATBABA.

Tebenned nincsen semmi méltóság, Fruzsina. Fúj!

ELSŐ KIRAKATBABA.

És nem lehet azt a lányt kiszabadítani?

NEGYEDIK KIRAKATBABA.

De igen. És egy napon majd...

Szavait elnyomja a szél süvítése.

ELSŐ KIRAKATBABA.

Nem értem. És fázom. Nagyon fázom.

MÁSODIK KIRAKATBABA.

Szedd össze magad, Nóra! Vegyetek példát...

Az ő szavai is elvesznek a szélben.

HARMADIK KIRAKATBABA.

Élni akarok. Élni...

A szél felerősödik, és ledönti a Kirakatbabákat. Mereven dőlnek el, beletoccsannak a sárba, a törött üvegek, behorpadt, rozsdás konzervdobozok közé, papírlapok kavarnak fölöttük. Sötétség.

2. jelenet

SZÍN: KÖZÉPSŐ SZÍNPAD

Táj hófúvásban. Bebotorkál az Idegen. Nehezen halad előre az erős szélben, botladozik a hóbuckák között. Ereje fogytán van. Láthatólag eltévedt: egyre szűkülő körben mozog. Csak néha villan meg az arca, de így is felfedezzük rajta a változást: vonásai megszilárdultak, kifejezése megkeményedett – tíz évvel látjuk idősebbnek, mint az első részben. Rövid monológját ordítva mondja el, de hangja így is alig tud áttörni a hóvihar zaján.

IDEGEN.

Fellázadt angyalaidat
égetted el, Uram, mennyei krematóriumodban?

Fehér

hamvaikat szórtad az Űr
hidegébe, hogy forgószélként kavarogva
lecsapjanak a földre?
Csontízű ez a hófúvás,
csontszilánkok marják fel arcomat,

 kiégett szárnyak

fehér pora a nyelvemen, angyalaid
olvadnak széjjel rajtam -

 vergödöm, Uram,

mint pokolbéli tűz.

Szám csontot őrölő malom.

 Elsüllyedek

a paradicsom kihűlt hamujába.

 Ujjaim

tojásból kibújt kígyók, tekeregnek
angyalhajban, mely az irtózattól megőszült.
Féreggé lettem a fehérség
tömegsírjában, féreggé, aki
zabál, míg meg nem mérgeződik, fulladozva.

CSAK ANNYI CSÖNDET ADJ, HOGY
BELÉDERMEDJEK, ISTEN!

Végigzuhan a hóban. Néhány másodpercig még kavarog a szél, aztán egyszerre csend lesz. Az Idegen arcát megvilágító halvány fénysugár is kialszik. Teljes a sötétség.

3. jelenet

(AZ IDEGEN ÁLMA)

SZÍN: MINDHÁROM SZÍNPAD

Éjszaka. Az Idegen dermedten fekszik a középső színpadon. A felső színpadra vezető lépcsőn megmoccan valami – eddig rongycsomónak véltük –, Mária Magdolna emeli föl a fejét egy reflektor keskeny fénypáaszájában. A fény lassan lecsúszik róla, és az alsó színpadot pásztázza. Látjuk a kifordult tagokkal heverő Kirakatbabákat, aztán a fény a színpad jobb sarkába kúszik: előgördül a Léggömbáros rokkantkocsija. A Vándort vonszolva maga után, végighalad a színen. Amikor eltűnik, az eddig őt követő fény visszatér középre: a Kirakatbabák előtt a földön megcsillan a Léggömbáros kése; az imént ejthette el, most úgy rémlik, a koppanást is hallottuk. A fény átugrik Mária Magdolna arcára. Mária Magdolna havat vesz a kezébe, és letörli vele arcáról az öregasszonyrándokat, leveszi kendőjét, és hosszú haja végigzuhan a vállán. Feláll, leveti az öregasszonyruhát – a Lány áll előttünk csillogó fémszálakkal átszőtt, világoskék mezben, amely karjait fedetlenül hagyja. Az átváltozás után a Lány – a fényt követve – elindul a kés felé. Átlép az Idegenen, megkerüli a Kirakatbabákat, és felveszi a kést. Felmutatja, majd beleszúrja a tenyerébe. Ezután odalép az Első Kirakatbabához, és tenyerét annak tenyeréhez szorítja. Az Első Kirakatbaba megmozdul, lassan felkel. Ekkor a Lány a Másodikhoz lép, aztán a Harmadikhoz, Negyedikhez. Mindegyikük tenyeréhez odaszorítja a magáét, és a Kirakatbabák sorra feltámadnak, egyre emberibb mozdulatokat tesznek, egymást tapogatják, beszélnek egymáshoz, de most nem halljuk a hangjukat. A Lány közben elindul visszafelé, mozgása egyre légiesebbé válik. Elmegy az Idegen mellett, és melléje teszi a kést. Fellép a felső színpadra, melynek függőnye résnyire szétnyílik, és a magasba emelkedik. A fény követi a Lányt, s amint az eltűnik, kialszik. A felső színpad függőnye visszazárul. A Kirakatbabák a vaksötétben észrevétlenül hagyják el a színpadot.

4. jelenet

SZÍN: KÖZÉPSŐ SZÍNPAD

Táj hófúvás után. Az Idegen élettelenül fekszik a hóban. Balról betámolyog az Első Részeg.

ELSŐ RÉSZEG.

Hahó, testvérek! Hahóóó...! Hol vagytok?

Csend.

Senki sem válaszol.

Ismét hahózik. Messziről halk visszhang felel, aztán léptek csikordulnak a havon. Jobbról belép a Második Részeg.

MÁSODIK RÉSZEG.

Sötét és huzatos ez a vidék, akár az Isten orrika. Hahó, van itt valaki?

ELSŐ RÉSZEG.

Te vagy az, Józsi?

MÁSODIK RÉSZEG.

Ferkó, cimborám, hát nem estél szakadékba?

Összeölelkeznek, a Második Részeg pálinkásüveget vesz elő, isznak.

ELSŐ RÉSZEG.

Mintha csengettyűket nyeltem volna, rézízű a nyelvem.

MÁSODIK RÉSZEG.

Nekem meg mintha dunyhatollal volna kitömve a hasam, mocskos érzés, ha felböfögöm.

ELSŐ RÉSZEG.

Hát a Bandi?

MÁSODIK RÉSZEG.

Nem tudom. Az orromig se láttam abban az átkozott hóviharban. Még szerencse, hogy a pálinka nálam maradt.

ELSŐ RÉSZEG.

Adjál még!

Mohón iszik.

Megint lépteiket hallunk. Jobbról betántorog a Harmadik Részeg. Amikor meglátja a társait, megörül, és oda akar futni hozzájuk, de már az első lépésnél elbotlik, és végigterül a havon. Az Első és Második Részeg nagy nehezen felsegíti, majd

mindhárman letelepednek, és – az üveget körbeadogatva – beszélgetni kezdenek. Ugyanaz a ruha van rajtuk, amit a vendéglői jelenetben viseltek, de mostanra teljesen elrongyolódott: a zakók válltömése felszakadt, a hiányzó gombokat biztosítótűk pótolják. Kabátjuk nincs.

HARMADIK RÉSZEG.

Végre! Már azt hittem, a folyóba vesztetek.

ELSŐ RÉSZEG.

Nesze, igyál!

HARMADIK RÉSZEG.

Hát van mit?

MÁSODIK RÉSZEG.

Tíz éve nem fogy ki ebből az üvegből a pálinka, pedig még sohasem töltöttem utána. Varázslat, én mondom nektek, varázslat.

ELSŐ RÉSZEG.

Ne is fogyjon, mert én már nem akarok többé kijózanodni.

HARMADIK RÉSZEG.

Felejtsd el!

ELSŐ RÉSZEG.

Nem lehet azt elfelejteni. És neked sem, mert a te késed volt...

HARMADIK RÉSZEG *éppen ivott, ijedtében félrenyel.*

Mi-miket beszélsz? Én sohasem hordok magamnál kést.

ELSŐ RÉSZEG *a Második Részegre mutat.*

Akkor a tied.

MÁSODIK RÉSZEG.

Hogyhogy az enyém? Hiszen annak fanyelete volt, az enyémnek meg...

Előveszi a bicskáját, és hadonászik vele.

gyöngyház. Én csak arra emlékszem, hogy felkaptam ezt az üveget, és elfutottunk.

Hát nem, Bandi?... hát nem?

HARMADIK RÉSZEG *bólint.*

És már tíz éve bolyongunk együtt a világban. Talán már el is felejtették, talán már haza is...

A társaira néz, várja, hogy megerősítsék, de azok hallgatnak.

ELSŐ RÉSZEG.

Én sohasem fogom elfelejteni azt a pillanatot. Soha, míg csak élek.

Feláll és beszélni kezd, a többiek megadóan hallgatják.

Egyetlen pillanat volt... Amikor felkaptam a kést, neki a rémülettől olyan nagyra tágult a pupillája, mint az az egész terem vagy még nagyobbra... és én egyszerre megláttam benne mindent... és nemcsak láttam, hallottam is... de már későn, mert a kés útban volt a szíve felé... láttam egy kisfiút, aki egy hatalmas fekete tábla előtt áll, és hasztalan próbál letörölni valamit... kezében a spongya, szorongatja, és egyszer csak a krétától mocskos víz helyett vér csordul ki a spongyából... vércseppek hullanak a kisfiú fehér tornacipőjére... aztán magas kerítés mellett fut lihegve, csapzott haja a szemébe lóg, már nem lát semmit... valaki elgáncsolja, röhögés hallatszik és kövek puffanása... és akkor érzem, hogy a kés áthatol a zakója szövetén, a bélésben kicsit lelassul, felhasítja az inget, és beleszalad a húsba... és a szemekben fény lobban, fehér hálóinges nő fut be egy szobába, becsapja az ajtót, és kiabál, nem, nem jöhetsz be, hagyj békén, és kulcs csikordul... nem, a kés hegye ütközött a bordájába... megreccsen a csontja, mint amikor újságpapírt gyúrnek össze... és én még mindig látom a szemét... egy kulcslyukból fény szűrődik ki, gyereksírás hallatszik valahonnan nagyon messziről... de most a kés lecsúszik a bordáról, és beleáll a szívbe... a penge átforrósodik, és a szemek kocsonyásak és üresek... kirántom a kést, és elejtem... a nyele nagyot koppan a padlón, és rögtön utána halkán megcsendül a pengéje is... halljátok?... én hallom... aztán eldől a test, a nő felsikolt, és ráveti magát... és én csak állok, és a csengést hallgatom...

HARMADIK RÉSZEG.

Ne gyötörd magad! A nő volt az oka... A nő... Most már talán haza is mehetnének.

MÁSODIK RÉSZEG.

Nesze, igyál!

Feláll, és átnyújtja az üveget az Első Részegnek, közben belebotlik az Idegenbe.

Nézzétek, itt fekszik valaki!

Lehajol hozzá.

Megfagyott!

ELSŐ RÉSZEG eddig dermedten állt, most felocsúdik, odamegy az Idegenhez, kigombolja a kabátját, és a szívverését hallgatja.

Nem, még él.

Felemeli az Idegen fejét, és a fogai közé erőlteti az üveget.

MÁSODIK RÉSZEG.

Neked volt gyufád, Bandi. Nézzük meg, kiféle!

HARMADIK RÉSZEG *gyufát gyújt.*

Ez ott volt...

Rémülten dobja el az égő gyufaszálat.

ELSŐ RÉSZEG.

Már éledezik. Na, még egy kis pálinkát...

Töltené az Idegen szájába, de a palack üres; felemeli, megrázza.

Nincs több. Kiürült.

MÁSODIK RÉSZEG.

Hogyhogy kiürült? Tíz évig kitartott, és akkor most egyszerre...

Átveszi az üveget és lefelé fordítja.

Tényleg.

HARMADIK RÉSZEG.

Viccelsz, testvér. Én meg épp most akartam elkérni. Add ide, majd én megnézem...

Gyufát gyújt.

ELSŐ RÉSZEG.

A kés... ott van mellette a kés!

MÁSODIK RÉSZEG.

Miféle kés?

ELSŐ RÉSZEG.

Az... az a kés! Menjünk innen! Gyorsan!

Elmenekülnek. Sötétség. Majd halvány fénysugár esik az Idegenre. Az Idegen megmozdul, megpróbál felemelkedni.

5. jelenet

SZÍN: FELSŐ SZÍNPAD (ÉG), KÖZÉPSŐ

SZÍNPAD (A VÖLGY), ALSÓ SZÍNPAD

(A VISSZAÚT)

Az Idegen lassan feláll, közben egyre erősödő fény árasztja el a színt. Szétnyílik a felső színpad függőnye, mögötte kék lépcsősor magasodik. Az Idegen döbbenten néz körül – szeme láttára tűnik el a hó, és máris fű hullámszik, kirüggyeznek és rögtön virágba, lombba borulnak a fák... Viruló tavaszi tájban áll. Megérkezett a Völgybe. Hajnalodik. Az Idegen ledobja a rongyos télikabátot, letekeri nyakáról a mocskos sálát. Aztán letérdel, és egy számunkra láthatatlan patakban megmossa az arcát. Az eget jelképező kék lépcsősoron megjelenik a Lány, madarak veszik körül. A Lány kifakult kék mezben van, amelyen nyoma sincs az álombeli ezüstös csillogásnak, inkább gimnáziumi tornaórákon viselt dresszekre emlékeztet. Mintha a haja sem lenne olyan dús, mint az álomjelenetben. A váratlan csalódás miatt időbe telik, míg észrevesszük a szépségét. A Madarak öltözetében nincs semmi stilizáltan madárszerű, csak színezésében idézi a madártollakat. Az Idegen a Lány felé fordul...

IDEGEN.

Szebbnek képzeltem...

Sokáig követi tekintetével az égen lebegő Lányt, végül néhány bátortalan lépést tesz feléje, és megszólítja.

Völgy Lánya!

LÁNY mosolyba merevült arcát közömbösen fordítja az Idegen felé, és csengő, de kissé mesterséges hangon válaszol.

Ne érints!

IDEGEN.

Hallgass meg!

LÁNY.

Ne érints!

IDEGEN.

Nem akarlak megérinteni, csak arra kérlek, hallgass meg!

Közelebb lép hozzá.

LÁNY.

Nem. Ne közelíts!

IDEGEN miközben a színpad jobb sarka felé induló Lányt követi.

Meg kell hallgatnod!

LÁNY.

Soha.

Igyekszik eltávolodni az Idegentől, de az követi. A Lány kicsit már nyugtalan – úgy járkál a számára kijelölt térben, mintha kalitkába lenne zárva. A Madarak minden mozdulatát utánozzák, s ez most kezdi idegesíteni. Az Idegen tántoríthatatlan – a távolság nem nő, de nem is csökken közöttük.

IDEGEN.

Mégiscsak nagyon szép.

Kiáltva.

Völgy Lánya! Legalább azt engedd meg, hogy beszéljek.

Rálép a felső színpadra vezető lépcső első fokára, a Lány is eggyel feljebb lép a kék lépcsősoron.

Érted jöttem.

LÁNY *meghökken, aztán mulat rajta, arckifejezéséből kezd eltűnni a görcsösség.*

Értem? Hát tudod te, hol vagy? És ki vagy te? Hát nem tudod, hogy én ki vagyok?

IDEGEN.

Én Idegen vagyok. Te pedig fogoly.

A Völgy foglya vagy.

LÁNY.

Elég! Nem is tudom, miért hallgattalak eddig. Engem még soha senki sem mert megszólítani.

IDEGEN.

Lehet, hogy más nem. De én készültem erre a találkozásra. Ezerszer megálmodtalak, és nem mondhatom, hogy szebb vagy, mint amilyennek álmomban láttalak.

LÁNY.

Hallgass! Nekem itt hatalmam van minden felett. Ha akarom, megbüntethetlek a vakmerőségedért.

IDEGEN.

Hát akard!

LÁNY *zavarban.*

Akarnám... de nem akarhatom. Itt mások a törvények.

IDEGEN.

Hát persze... hiszen fogoly vagy.

LÁNY.

Nem. Ez a Völgy azért ilyen, mert én tettem ilyenné. És itt senkinek sem eshet bántódása. Ha fáradt vagy, megpihenhetsz, a föld önként tol vakondtúrást a fejed alá, hogy párnád legyen. Ha égető a forróság, madarak szállnak föled, hogy szárnycsapásaikkal hűsítsenek. Ha szomjazol, a forrás...

IDEGEN.

Tudom. És mégis elviszlek innen magammal.

LÁNY.

Nem. És ne közelíts, úgysem tudsz megérinteni. Soha.

IDEGEN.

Tíz éve indultam útnak, hogy megkeresselek. Tíz éve hagytam el a várost, ahol születtem. Emlékeim már összesűrűsödtek és megalvadtak bennem, emlékezetem városában mindig éjszaka van, vagy bizonytalan hajnali derengés. A léckerítések összetörtek, miközben a várótermek kemény padjain forgolódtam; az ablakokat becsapta a téli reggelek szele, s ezért emlékezetem utcái tele vannak szórva üvegszilánkkal.

Felébredek éjszaka egy erdő közepén, és hirtelen megvillan előttem a Fő téren álló templom kivilágított toronyórája egy ködös novemberi estén – hat óra van, és nekem sietnem kell valahová. Felugrok, és akkor döbbenek rá, hogy a hold üres számlapja mered rám az ágak közül...

Tíz éve indultam útnak; árkokban háltam és pályaudvarokon. Kisvárosokon mentem át vasárnap délután, amikor mindenki otthon ül, és az ebéd utáni kávékat kavargatja, pörkölteket és süteményeket ízével a szájában. Nekem csak az olcsó mozik jutottak, és a szorongás a falusi kocsmákban, hogy belém kötnek a részeg legények, amíg a kőkemény pogácsát majszolom egy pohár savanyú bor mellett.

Velem kell jönnöd!

LÁNY *most már őszinte rémülettel.*

Nem! Ne közelíts felém!

IDEGEN.

Nem tarthatsz vissza!

Fel akar futni a lépcsőn, de megtántorodik és elesik. A Lány riadtan hátrál egészen magasra. A Madarak körülfogják és eltakarják... Sokáig csend van... Az

Idegen lassan magához tér... És most különös közjáték következik. A Lány ismét megkezdi vonulását a Völgy egén. A Madarak engedelmesen követik, ám egyikük váratlanul lezuhan. Az Idegen lábai előtt vergődik a földön, míg a többiek le nem csapnak rá, és szét nem marcangolják. Aztán visszatérnek a Lányhoz, aki merev mosollyal nézte végig a jelenetet.

IDEGEN *feláll.*

Hiába minden gyötrelem! A hajnal
hideg kardlapját megcsókolva hányszor
esküdtem dermedt ajkakkal: kitartok!
Mentem át idegen városokon,
utcákon, hol mint odvas fogsor álltak
a házak, s féltem: szétszaggattatom,
mert rettentővé vált minden – az alkony
egéről úgy csüggték alá a
piros felhők, mint a vágóhídon
kampóra aggatott húsdarabok,
hogy hittem jóslatnak: felnégyelt testemet
így tűzi a négy égtáj kapujára,
ki ellen lázadtam: az Úr.

Féltem, de nem fordultam vissza mégsem,
s most itt érzem magam otthontalannak...

Hiányoznak a pályaudvarok,
az újságárusok kiáltozása,
szállodai szobámba felszűrődő
zene, egy asszony ottfelejtett
fésűje a piszkos tükör előtt,
a kertvárosokban gomolygó
füst, amikor az avart égetik,
ülések bőrszaga a távolsági
autóbuszon, mert már elémelyít
ez az örök virágillat, az ég
örökös agyonmosott kékje, és az is,
hogy minden vágyam teljesül azonnal,
még alig kívántam...

A Lány ezalatt újból lejjebb ereszkedett, egészen közel a neki most hátat fordító

Idegenhez.

LÁNY.

El akarsz menni?

IDEGEN *villámgyorsan megperdül.*

Te... te beszélsz hozzám?

LÁNY.

Már megszoktalak. Valóban el akarsz menni?

IDEGEN.

Igen.

LÁNY.

Kérlek, Maradj!

IDEGEN.

Ha... megfoghatom a kezedet.

LÁNY *ijedten hátrál.*

Nem, azt nem lehet.

IDEGEN.

Miért nem?

LÁNY.

Nem tudom. Csak érzem, hogy nem.

Kis csend. Mindketten arra várnak, hogy a másik folytassa a beszélgetést, zavaruk, de vonzódásuk is egymáshoz nőttön-nő. Végül az Idegen kezdeményez ismét.

IDEGEN.

Az imént különös dolgot láttam. Meghalt egy madár.

LÁNY.

Mi ebben a különös? A te világodban nem halnak meg a madarak?

IDEGEN.

Lezuhant az égből, és a társai nyomban lecsaptak rá, és vagdosni kezdték a húsát. Véres csőrrel röptek fel róla.

LÁNY.

Igen, láttam. De miért mondod ezt nekem?

IDEGEN.

Hogy tűrheted, hogy a te völgyedben ilyen szörnyűség történjék?

LÁNY.

Nem értesz te semmit. A halott vérét azért ragadják el a társai, hogy visszaadják

az égnek. És akkor őbennük élni fog tovább, örökkön-örökké, a levegőben, ahonnan származik.

IDEGEN.

Még élt az a madár... Mészárlás volt ez, Völgy Lánya, és én iszonyodom ettől a völgytől.

LÁNY *haragosan.*

Akkor hát menj el innen, Idegen!

IDEGEN.

Már nem tudok elmenni nélküled.

LÁNY *hirtelen elhatározással.*

Akkor hát... vigyél magaddal!

IDEGEN *meglepődik, de érzi, hogy ezt nem szabad elárulnia, nehogy a Lány megijedjen és visszakozzék.*

Fogoly vagy!

LÁNY.

Szabadíts meg!

IDEGEN *elindul a Lány felé.*

Nyújtsd a kezéd!

Szél söpör végig a Völgyön, leszaggatja a fák lombját, ágakat tördel. Állatok futkosnak a fűben, felhők takarják el a napot, a források tükre elhomályosul... A Madarak riadtan verdesnek a Lány körül, aki hasztalan próbál közeledni az Idegenhez.

LÁNY.

Nem tudom. Valami nem enged.

IDEGEN.

Meg kell tenned. Így sohasem érlek el.

LÁNY *minden erejét megfeszíti, de mintha falba ütközne, nem tud áttörni a Madarak gyűrűjén.*

Hiába...

IDEGEN.

Állj meg, hová repülsz?

LÁNY.

Sodor a szél.

Az Idegen kétségbeesetten nyújtja a karját a Lány után, aki egyre távolodik... Lehorgasztja a fejét, és megpillantja a kést. Felkapja, és ugyanazzal a

mozdulattal, mint az álombéli Lány, a tenyerébe szúrja. Ami most történik, kettejük szavaiból világosodik meg előttünk.

IDEGEN.

Nézd, elindult feléd a vérem.

LÁNY.

Mi történik velem? Honnan támadt ez a seb a tenyeremen? Mi árad belém? Idegen, nézd, egyre súlyosabb leszek... Közeledem hozzád.

IDEGEN.

Megszabadítottalak. Ember vagy újra.

A Lány leereszkedik, s ahogy közelít az Idegenhez, az egyre gyengül, térdre esik, kezét, melyet a vére köt össze a Lány kezével, még magasba tartja. A Lány odaér hozzá, és letérdel melléje.

LÁNY.

Ne halj meg! Miért szabadítottál meg rabságomból, ha most magamra hagysz?

IDEGEN.

Ez volt az ára.

Meghal.

LÁNY.

Mit tegyek, hogyan támasszalak fel, Idegen?

Miért hallgatsz, Völgy?

Milyen iszonyú csend támadt hirtelen.

Nehéz vagyok, nagyon nehéz, egy lépést sem tudok tenni. El is felejtettem járni...

Igen, most már emlékszem. Valaha ilyen voltam, mint most, minden eszembe jut...
A nevem... a nevem...

A Lányt alakító színésznő a saját nevét mondja.

Mit tegyek most? Mit tegyek?

De hát hogy kerültem én ide?

Körülnéz, meglátja a csüggedten elült Madarakat.

Madarak, madaraim, segítsetek!

Szálljatok el a véremhez, és hozzátok ide a csőrötökben! Töltsétek meg vele az ereit!

A Madarak engedelmeskednek... Az Idegen éledezik... Végül a Lány segítségével feláll. A Lány csak most néz körül a Völgyben.

Nézd, Idegen, kiapadt a patak, elsárgult a fű. Az erdőről vörös és sárga foltokban szakad le a lomb, mint a leprás húsa. Elhallgattak a madarak. Nyúlsírást hallok, rókabúzt sodor a szél.

IDEGEN.

Elmegyünk innen, szerelmem.

LÁNY.

Mit tettünk, jaj, mit tettünk? Kígyók tekerednek a fák törzsére, a madarak sírva röpdösnek a fészek körül, de már nem mernek leszállni a fiókáikhoz...

Amit mond, lejátsszódik; előtódulnak a Völgy állatai, vad tusakodás kezdődik, aztán valamennyien megmerevednek. Meghalnak a Madarak is...

IDEGEN.

Csukd be a szemed, nem kell látnod.

LÁNY.

Hideg lett, fázom... Elbújt a nap, csukott szemmel is érzem.

IDEGEN.

Vedd fel a kabátomat!

Ráadja a kabátot, nyakára tekeri a mocskos sálát. A Lány csukott szemmel áll, most már ő támaszkodik a férfira – szálnalmas a rongyos kabátban.

Menjünk innen!

Elindulnak. Végigmennek a középső színpadon, leereszkednek az alsóra. Azon is végigmennek, közben szállingózni kezd a hó. Mire kiérnek, mindhárom színpadot elborítja.

Függöny

[← Előző oldal](#)

[Következő oldal →](#)